

Posudek na diplomovou práci

Dany Svátové:

VZTAH OTÁZKY A ODPOVĚDI V POLITICKÉM INTERVIEW

Cílem diplomové práce (DP) Dany Svátové je odhalovat strategie tazatelů a respondentů užívaných v politickém interview, provést jejich lingvistickou (tedy i pragmalingvistickou) analýzu a zobecnit empiricky získané výsledky, které by mohly být použity při mediální a komunikační výchově na středních školách. Teoretickým východiskem pro lingvistické hodnocení strategií byly především práce S. Čmejkové, J. Hoffmannové a O. Müllerové, pro masmediální komunikaci především práce J. Jiráka.

D. Svátová se nejprve zaměřila na sběr materiálu. Tato etapa byla velmi pracná. Jako oblast svého zkoumání zvolila tzv. velké politické interview, tedy interview s politikem publikované v seriózním denním tisku, totiž v Lidových novinách a v Právu. Analyzovala celkem 43 interview uskutečněných renomovanými žurnalisty specializovanými na tento druh interview (v celkovém počtu 9 žurnalistů), a to v době od 7. 5. 2004 do 23. 12. 2005. Sebraného materiálu hojně využívá k exemplifikaci svých tezí (seznam zpracovaných interview je přehledně a s příslušnými bibliografickými údaji uveden v příloze).

Politické interview diplomantka zkoumá jak z hledisek mediální komunikace, tak z hledisek pragmalingvistických. Zabývá se vymezením seriózního tisku a role objektivitu v něm. Politická interview člení na interview spjatá s konkrétní událostí a interview bez vazby na konkrétní událost. Při jejich analýze se pokusila hodnotit jejich kvalitu na základě toho, jak se žurnalistovi dařilo dosahovat svých cílů, tzn. jednoznačných a upřímných odpovědí. Detailně analyzovala a pak zobecnila tematickou výstavbu interview, vytvořila klasifikaci novinářových replik, všimla si dodržování zdvořilostních maxim v nich (odkaz na práci G. Leeché nemá svou specifikaci v bibliografii DP). Základní strategie novináře je samozřejmě manipulativní. V jejím rámci diplomantka vydělila následující nejužívanější taktiky: ironie, napadání respondenta, schematizující otázka na složité téma, důsledné vyžadování odpovědi na otázku, vyvození závěru z odpovědi respondenta případně reformulace jeho myšlenky, přerušování odpovědi respondenta, otázka „mimořádně“ a chytání za slovo. Poté provedla vyhodnocení strategií a taktik respondentů. Rozčlenila je na obranné (odhalení manipulativní strategie novináře tím, že je pojmenována; taktický ústup neboli „uznání své nedokonalosti“, ignorování ironie), útočné (slovní napadení novináře, zpochybnění novinářovy inteligence a teatrální odmítnutí otázky) a manipulativní (korekce položené otázky, odmítnutí otázky, obecná odpověď na konkrétní otázku, nepatřičná odpověď, podsouvání názoru novináři, sebezprosazující taktika, předjímání otázky, nesouhlas s vedením rozhovoru). Vydělení taktik pokládám za adekvátní, avšak strategie obranná a útočná je rovněž strategií manipulativní.

V poslední kapitole diplomantka stručně pojednala o možnosti využití práce s interview při výuce českého jazyka, navrhla jistý metodický postup, který sama vyzkoušela v septimě jednoho gymnázia.

Součástí práce je anglické resumé, bibliografie prostudované literatury a bibliografie zpracovaných interview.

Doporučuji, aby se diplomantka při obhajobě soustředila na prezentaci vyvozených strategií a taktik užívaných novinářem i respondentem.

DP Dany Svátové je velmi kvalitní. Diplomantka dobře zvládla teoretická východiska a dospěla k řadě původních zjištění. Prokázala schopnost tvůrčího myšlení. Její vyjadřování je velmi kultivované, dobře užívá příslušnou terminologii lingvistickou i masmediální, citlivě pracuje s daty. Proto doporučuji diplomovou práci Dany Svátové k obhajobě.

Praha 4. května 2005

Doc. PhDr. Svatava Machová, CSc.
vedoucí DP

navrhnutí řešení práce = velmi dobře